

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYK ZAWODOWYCH

Kod przedmiotu		
Kierunek		Pedagogika, II stopień Moduł: WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECKA
Profil kształcenia		Praktyczny
Semestr		3
Rodzaj praktyk		pedagogiczna, asystencka
Opiekun praktyk		Dr Teresa Janicka-Panek, prof. PUSB
Tryb studiów (studia stacjonarne, studia niestacjonarne)		studia niestacjonarne

Cele praktyk (ogólne i szczegółowe)

I. Cele ogólne:

Celem praktyk zawodowych jest zapoznanie studenta ze specyfiką pracy szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest realizowana praktyka, w szczególności z działaniami z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (WWR), terapeutycznymi i opiekuńczo-wychowawczymi, organizacją pracy, zakresami zadań nauczycieli specjalistów, uczestnikami zespołów z zakresu organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz rodzajem prowadzonej dokumentacji. Praktyki służą zgłębieniu wiedzy o specyfice edukacji włączającej dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, o zasadach zapewniania bezpieczeństwa uczniom/wychowankom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi

1. Pogłębienie umiejętności zdobytych przez studenta w czasie studiów oraz pierwszej praktyki a także nabycie nowych umiejętności poprzez praktyczne rozwiązywanie rzeczywistych zadań zawodowych z zakresu edukacji włączającej oraz wspomaganie dziecka w rozwoju.
2. Pogłębianie kompetencji zawodowych poprzez konfrontację przygotowania teoretycznego z zakresu edukacji włączającej i wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka z praktyką.
3. Wzbogacenie umiejętności i zachowań potrzebnych w środowisku pracy; praca w zespole nauczycielskim oraz ds. pomocy psychologiczno-pedagogicznej, należyty stosunek do pracy i innych współuczestników, z którymi praca jest wykonywana.

4. Poszerzenie doświadczeń związanych z organizacją i funkcjonowaniem instytucji oraz stanowisk związanych z realizacją zadań bezpośrednio powiązanych z WWR, pracą diagnostyczną, terapeutyczną, pedagogiczną, dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą oraz organizacyjną .
5. Gromadzenie danych na temat warsztatu pracy przyszłego specjalisty ds. WWR, nauczyciela terapeuty, w zakresie wyposażenia technicznego, technologicznego i informatycznego szkół/placówek oświatowych, realizujących edukację włączającą.
6. Pogłębienie znajomości sposobów prowadzenia dokumentacji w szkole/placówce systemu oświaty, w których realizowana jest edukacja włączająca lub/i wspomaganie w rozwoju.
7. Dalsze poznawanie środowiska zawodowego, zasad etyki zawodowej, holistycznego i zindywidualizowanego podejścia do podmiotów, uczestniczących w procesie realizacji praktyk zawodowych.
8. Zdobywanie dodatkowego doświadczenia związanego z wczesnym wspomaganem rozwoju dziecka, pracą terapeutyczną, dydaktyczno-wychowawczą oraz opiekuńczą terapeuty/nauczyciela/opiekuna/wychowawcy/ i konfrontowanie nabytej wiedzy teoretycznej z praktyką pedagogiczną i społeczną.
9. Dalsze przygotowanie do samodzielnej pracy na stanowisku nauczyciela terapeuty/specjalisty WWR oraz do podejmowania decyzji w zakresie edukacji włączającej i wspomagania w rozwoju.
10. Kształtowanie poczucia odpowiedzialności za realizację zadań podejmowanych podczas odbywania praktyki zawodowej.

Cele szczegółowe:

1. Pogłębienie znajomości podstaw prawnych i specyfiki funkcjonowania szkół/placówek systemu oświaty w zakresie edukacji włączającej i wczesnego wspomagania dziecka w rozwoju.
2. Kontynuowanie procesu zapoznawania studentów z zagadnieniami dotyczącymi szkół/placówek systemu oświaty oraz ze znaczeniem diagnozy jednostki, grupy, środowiska w planowaniu pracy terapeutycznej, dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.
3. Dalsze gromadzenie doświadczeń związanych z pracą terapeutyczną, dydaktyczną, wychowawczo-opiekuńczą; konfrontowanie nabytej wiedzy z zakresu pedagogiki i pedagogiki specjalnej oraz edukacji włączającej z praktyką pedagogiczną.
4. Wnikliwe obserwowanie i interpretowanie indywidualnych potrzeb dzieci oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, projektowanie spersonalizowanych sposobów rozwiązywania problemów dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych poprzez wspomaganie rozwoju wychowanków.
5. Obserwowanie, asystowanie i prowadzenie zajęć terapeutycznych, dydaktycznych, wychowawczo-opiekuńczych w szkole/placówce opiekuńczej z wykorzystaniem zdobytej

wiedzy pedagogicznej, psychologicznej i socjologicznej.

6. Odpowiedzialne i pogłębione przygotowywanie się do prowadzenia zajęć terapeutycznych oraz organizowania edukacji włączającej w szkole/placówce systemu oświaty oraz ich dokumentowanie.
7. Wzbogacanie umiejętności pracy z dziećmi/uczniami/wychowankami/podopiecznymi, wymagającymi specjalnej troski i stosowania spersonalizowanych programów wspomagania rozwoju, zróżnicowanych metod oraz form pracy i pomocy dydaktycznych.
8. Pogłębienie wiedzy i doskonalenie kompetencji z zakresu WWR.

Opis efektów uczenia się uzyskiwanych przez uczestnika studiów w ramach praktyk

OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ		SYMBOL PRK (odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się)
WIEDZA		
Student zna i rozumie		
1	w pogłębionym stopniu zasady i metody oraz formy procesu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej oraz możliwości ich praktycznego zastosowania w działalności terapeutycznej i inkluzyjnej; zadania charakterystyczne dla szkoły, placówki systemu oświaty i placówki pozaoświatowej oraz środowisko, w jakim one działają	PED2_W01
2	w pogłębionym stopniu usystematyzowane zagadnienia dotyczące aksjologicznych i etycznych podstaw organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej pedagogicznej, realizacji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej w oparciu o zasady etyki zawodowej	PED2_W05
3	w pogłębionym stopniu usystematyzowane teorie i koncepcje wychowania, edukacji, kształcenia, uczenia się i nauczania, opieki, wsparcia, diagnozy, profilaktyki, terapii, stanowiące podstawę oraz wykorzystywane w planowaniu i realizowaniu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej oraz ich uwarunkowania i wartości aplikacyjne	PED2_W06
4	w pogłębionym stopniu sposób funkcjonowania przedszkola, szkoły, placówki systemu oświaty, placówki opiekuńczej, terapeutycznej, resocjalizacyjnej, medialnej, w której jest odbywana praktyka, w szczególności: zadania opiekuńczo-wychowawcze, organizację pracy, zakresy zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaj prowadzonej dokumentacji, organizację, statut i plan pracy oraz rodzaje dokumentacji działalności pedagogicznej prowadzonej w przedszkolu, szkole, placówce systemu oświaty i placówki spoza systemu oświaty	PED2_W07
5	w pogłębionym stopniu specyfikę uczestnictwa (rola, zadania) wychowanków, uczniów, podopiecznych oraz nauczycieli, opiekunów i rodziców w procesach o charakterze opiekuńczym, wychowawczym, edukacyjnym, pomocowym, kompensacyjnym, terapeutycznym, resocjalizacyjnym	PED2_W09

6	w poszerzonym i pogłębionym zakresie zróżnicowanie potrzeb i możliwości uczniów, wychowanków i podopiecznych oraz wynikające z nich zadania dotyczące organizacji działalności pedagogicznej; założenia edukacji włączającej, sposoby realizacji zasady inkluzji, specyfikę funkcjonowania systemu kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego, prawa dziecka oraz osób z niepełnosprawnością	PED2_W10
7	usystematyzowane i pogłębione sposoby realizacji procesu diagnostycznego w działalności pedagogicznej uwzględniające specyfikę funkcjonowania oraz możliwości dzieci/uczniów, ze zróżnicowanymi potrzebami i możliwościami	PED2_W11
8	usystematyzowane zasady efektywnej komunikacji interpersonalnej, również w formie on-line (z uwzględnieniem przekazów werbalnych i niewerbalnych; barier utrudniających komunikację oraz czynników ułatwiających przekaz komunikacyjny)	PED2_W15
9	uporządkowaną i aktualizowaną systematycznie wiedzę z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych: metody, narzędzia oraz techniki pozyskiwania, przetwarzania i prezentowania danych z ukierunkowaniem na wykorzystanie w praktycznej działalności pedagogicznej	PED2_W17
10	usystematyzowane zasady zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi w placówkach przedszkolnych, szkolnych i terapeutycznych	PED2_W18
11	w pogłębionym zakresie funkcjonowanie i patologie aparatu mowy, zasady emisji i higieny głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi - z ich wykorzystaniem w pracy pedagogicznej	PED2_W19
UMIEJĘTNOŚCI		
Student potrafi		
1	w oparciu o posiadaną wiedzę psychologiczną i pedagogiczną wyciągać obiektywne i przemyślane wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, nauczyciela lub terapeuty, ich interakcji z uczniami lub wychowankami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, terapeutyczne, z zakresu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej; aktywnie i pogłębionym zakresie obserwować sposoby oceniania postępów edukacyjnych oraz WWR dzieci i uczniów	PED2_U03
2	profesjonalnie analizować i interpretować przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich zaobserwowane lub doświadczone sytuacje i zdarzenia pedagogiczne; wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli lub specjalistów; wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu/szkole/placówce	PED2_U05
3	profesjonalnie i w przemyślany sposób planować i podejmować pracę z dziećmi i uczniami, rozbudzając ich zainteresowania i rozwijając uzdolnienia; tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące do pracy nad sobą, rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego myślenia	PED2_U09

4	efektywnie i sprawnie komunikować się w relacjach interpersonalnych w placówce edukacyjnej, opiekuńczo-wychowawczej, terapeutycznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na podmiotowe traktowanie wychowanków/ uczniów/ podopiecznych	PED2_U13
5	zaprezentować i uzasadnić własne pomysły na optymalizację działalności realizowanej w placówce /propozycje służące doskonaleniu oddziaływań o charakterze wychowawczym/ dydaktycznym/ opiekuńczym w oparciu o poprawne wnioski oraz rzeczową argumentację, brać aktywny udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich	PED2_U14
6	samodzielnie i systematycznie pogłębiać i aktualizować swoją wiedzę oraz umiejętności i kompetencje związane z wczesnym wspomaganem rozwoju dziecka poprzez podejmowanie różnych form doskonalenia i samodoskonalenia zawodowego	PED2_U17
7	z zaangażowaniem współpracować w zespole w celu projektowania oraz realizowania zadań z zakresu organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej a także przejmować odpowiedzialność za powierzone zadania oraz efekty pracy zespołowej	PED2_U19
8	stosować w sytuacjach życiowych, szkolnych, wychowawczo-opiekuńczych zasady bezpieczeństwa, higieny życia i zdrowia; umiejętnie wdrażać te zasady w schematy funkcjonowania dzieci/uczniów w placówkach oraz poza nimi; udzielać pierwszej pomocy	PED2_U20
9	wyrażać w poprawny sposób w mowie i na piśmie własne refleksje, spostrzeżenia i sądy na temat sytuacji występujących w obszarze wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, której jest aktywnym uczestnikiem	PED2_U21
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
Student jest gotów do		
1	sprawnego identyfikowania i krytycznej oceny poziomu swojej wiedzy i umiejętności w celu permanentnego doskonalenia swoich kompetencji wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej; skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy	PED2_K01
2	ponoszenia odpowiedzialności za przygotowanie do podejmowanych działań oraz rezultaty swojej pracy, do optymalizacji efektów procesów terapii; przestrzegania zasad etyki zawodowej w obszarze procesu pedagogicznego realizowanego w placówce i instytucji (z uwzględnieniem etyki pracy w przestrzeni wirtualnej)	PED2_K02
3	sprawnego budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej ; poszanowania praw człowieka oraz upowszechniania tolerancji; stosowania procedur służących wyrównywaniu szans edukacyjnych i życiowych uczestników procesów, którymi kieruje	PED2_K03
4	efektywnego porozumiewania się ze wszystkimi uczestnikami działalności pedagogicznej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w	PED2_K04

	przestrzeni pedagogicznej (również wirtualnej)	
5	planowania oraz realizacji sprawnej pracy w zespole oraz pełnienia w nim różnych ról; podejmowania inicjatywy w zakresie organizowania efektywnej współpracy placówki edukacyjnej, realizującej zadania terapeutyczne; w tym z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka i wczesnej interwencji terapeutycznej z rodzicami, innymi nauczycielami, specjalistami i ekspertami oraz ze środowiskiem lokalnym	PED2_K05
Miejsce odbywania praktyk		
<p>Rodzaj praktyki i czas trwania: trzeci semestr - praktyka asystencka - 100 godzin¹</p> <p>W ramach semestru trzeciego podczas praktyk należy zaplanować: 30 godzin na poznawanie dokumentacji pracy szkoły/placówki oświatowej, 30 godzin na obserwację zajęć, 40 godzin na asystowanie lub/i prowadzenie zajęć,</p> <p>Miejsce odbywania praktyk:</p> <ol style="list-style-type: none"> szkoła podstawowa; w tym: specjalna, integracyjna, z oddziałami integracyjnymi placówki systemu oświaty, poradnia psychologiczno-pedagogiczna. <p>Wskazane elementy infrastrukturalne oraz elementy wyposażenia, w jakie musi być wyposażone miejsce odbywania praktyk:</p> <ol style="list-style-type: none"> W zespołach uczniowskich w szkołach podstawowych, placówkach systemu oświaty, placówkach opiekuńczo-wychowawczych (np. ośrodkach szkolno-wychowawczych), w których znajdują się uczniowie/wychowankowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wymagający wspomaganie w rozwoju. Szkoły/placówki systemu oświaty posiadają wyposażenie/infrastrukturę (pomoce dydaktyczne, urządzenia techniczne, tablice interaktywne, pakiety edukacyjne i inne media, aranżację przestrzeni edukacyjnej), które umożliwiają realizację efektów zawartych w podstawie programowej, w spersonalizowanych programach, np. IPET . Pomieszczenie i stanowisko pracy umożliwiające opracowywanie dokumentacji służącej realizacji praktyki oraz jej weryfikację przez zakładowego opiekuna praktyki, a także służące konsultacjom z opiekunem w zakresie przebiegu praktyki i trudności, które ewentualnie pojawiają się w trakcie jej przebiegu. Dostęp do dokumentacji szkolnej; w tym regulującej pracę w szkołach/ placówkach systemu oświaty, w celu jej poznania, analizy, wykorzystania w planowaniu procesu terapeutycznego, dydaktyczno-wychowawczego, opiekuńczego i profilaktycznego. 		
Weryfikacja efektów uczenia się oraz sposób obliczania oceny końcowej		
Ocena końcowa		
<ol style="list-style-type: none"> Analiza i ocena <i>Dziennika praktyk</i>, odzwierciedlającego przebieg realizacji zadań, potwierdzonych przez opiekuna praktyki w szkole/ placówce systemu oświaty (<i>Opinii</i> 		

¹ W przypadku wybrania placówki spoza systemu oświaty można zaplanować dla tego rodzaju praktyki maksymalnie 50 godzin; w tym 15 godzin na poznawanie dokumentacji pracy szkoły/placówki oświatowej, 15 godzin na obserwację zajęć, 20 godzin na asystowanie lub/i prowadzenie zajęć

zakładowego opiekuna praktyk).

2. Analiza i ocena jakości zapisów, dot. obserwowania/asystowania lub/i prowadzenia zajęć, refleksji własnych studenta, wyników ewaluacji (autoewaluacji) oraz wniosków.
3. Analiza przedłożonego przez studenta po praktykach *portfolio*², zawierającego minimum 1 wybrane narzędzie diagnozy (inne niż przedłożone podczas pierwszej praktyki), *Sprawozdanie i Raport z praktyk*, 1 *sprawozdanie po obserwacji zajęć z zakresu WWR* lub/i terapeutycznych z refleksją własną i wnioskami, 1 *autorski scenariusz zajęć (WWR)/ terapeutycznych wykorzystany w placówce*, *karta obserwacji zajęć* prowadzonych przez studenta wypełniony przez zakładowego opiekuna praktyk, przygotowywane pomoce i inne materiały metodyczne, notatki własne z obserwacji pracy pedagogicznej, np. pracy zespołów ds. organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i innych, analizy dokumentów np. IPET); *Samoocena studenta* oraz *Ankieta ewaluacyjna*.
4. Rozmowa sprawozdawcza – po każdym etapie praktyk.

WIEDZA - obserwacja aktywności studenta podczas przygotowywania się do odbycia kolejnej praktyki, ocena zapisów w dziennikach praktyk, konsultacje indywidualne lub/i grupowe, uzasadnianie swoich propozycji metodycznych literaturą z zakresu pedagogiki specjalnej, dane z ewaluacji (autoewaluacji) zajęć, wykonanych przez studenta.

UMIEJĘTNOŚCI - obserwacja umiejętności studenta podczas planowania zajęć, analiza zapisów w dziennikach praktyk, konsultacje indywidualne lub/i grupowe nt jakości obserwowanych oraz prowadzonych zajęć, sposobu dokumentowania obserwowanych i prowadzonych zajęć/zajęć z asystenturą, przygotowywanie pomocy dydaktycznych, dobór i stosowanie metod, form kształcenia, dane z samooceny oraz ewaluacji zajęć. Analiza umiejętności pisemnego i metodycznego przygotowania się do obserwacji lub/i prowadzenia wspomaganiania, odzwierciedlone w portfolio. Obserwacja umiejętności planowania, prowadzenia i oceniania procesu terapeutycznego;

KOMPETENCJE SPOŁECZNE - obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć i realizacji zadań, wykazanie się konkretnymi kompetencjami społecznymi w trakcie realizacji konkretnego IPET, projektu wspomaganiania, podanie w *Dzienniku praktyk* lub/i *Sprawozdaniu* specjalistów oraz nazw instytucji i zakresu pomocy, z których student skorzystał podczas odbywania praktyk, informacja zwrotna z ewaluacji, interpretacja ocen i wniosków wystawionych przez szkołę/placówkę oświatową. Analiza oceny i opinii opiekuna praktyk z ramienia szkoły/placówki oświatowej; analiza osiągnięcia przez studenta efektów przypisanych praktykom zawodowym, zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli.

OCENA DZ x 0,6

Ocena końcowa z praktyk jest średnią obliczoną według następującego wzoru:

OCENA KOŃCOWA = DZ x 0,6 + Dok x 0,4

- DZ – dziennik praktyk(np. staranność i dokładność zapisów dot. przebiegu praktyk) wraz ze sprawozdaniem i opinią zakładowego opiekuna praktyk,
- Dok – jakość dokumentów wchodzących w skład portfolio i innych załączników

² W przypadku realizacji części praktyki w placówkach pozaoświatowych, poza *Dziennikiem praktyk* studenta obowiązują *Sprawozdanie i Raport z praktyk*, *Samoocena*, *Ankieta ewaluacyjna*

Skala ocen:

bardzo dobry (5)

dobry plus (4,5)

dobry (4)

dostateczny plus (3,5)

dostateczny (3)

niedostateczny (2)

Ocena ustalana będzie na podstawie następującej skali:

poniżej 55.00 % - ocena 2

55.00 % i więcej - ocena 3

60.00 % i więcej - ocena 3,5

70.00 % i więcej - ocena 4

80.00 % i więcej - ocena 4,5

90.00 % i więcej - ocena 5.

Nakład pracy uczestnika studiów (bilans punktów ECTS)		Obciążenie studenta (h)	
Forma nakładu pracy uczestnika studiów		STAC.	NIESTAC.
1. Udział w zajęciach teoretycznych – wykłady (zgodnie z planem studiów)		-	-
2. Udział w zajęciach praktycznych – pogłębiona analiza dokumentacji placówki, analiza podstaw prawnych organizowania wspomaganie oraz pomocy-psychologiczno-pedagogicznej, przygotowanie się do obserwacji/asystowania i prowadzenia zajęć terapeutycznych itp. (zgodnie z planem studiów i programem praktyk: ramowym i szczegółowym, dostosowanym do rodzaju praktyki)		-	100
3. Zajęcia z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego (1+2)		-	100
4. Praca własna (np. czytanie literatury z zakresu wczesnego wspomaganie rozwoju, edukacji włączającej, psychologii, wychowania, opieki, terapii pedagogicznej i profilaktyki, pogłębiona i wielokierunkowa analiza czasopism pedagogicznych, podstawy programowej, programów nauczania, przewodników metodycznych, projektów zajęć, IPET, diagnoz, orzeczeń i opinii pp-p a także stron www instytucji, zajmujących się kształceniem integracyjnym, specjalnym, wychowaniem, terapią, profilaktyką i opieką, wspomaganie rozwoju; analiza przepisów prawa zewnętrznego oraz wewnętrznego szkół/placówek oświatowych, przygotowywanie materiałów metodycznych z zakresu terapii pedagogicznej i wczesnego wspomaganie na zajęcia specjalistyczne (opracowywanie IPET, refleksyjne pisanie konspektów/scenariuszy/projektów zajęć), ewaluacja, analiza i uzasadnianie wniosków, rekomendacje dla dalszego doskonalenia i inne).		-	-
Sumaryczne obciążenie pracą uczestnika studiów (h):		-	100
Suma punktów ECTS (zgodnie z planem studiów – „ECTS ” w siatce):		-	4
Uwagi			